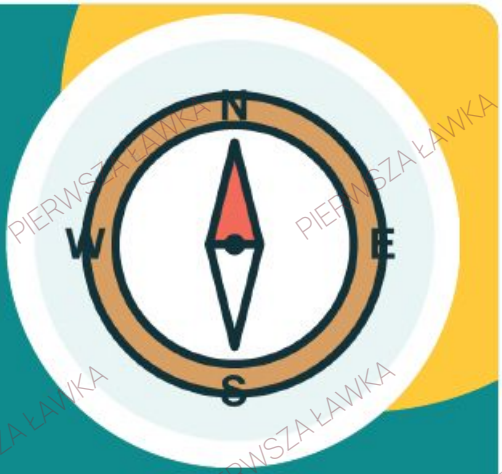
PIERWSZA ŁAWKA · ZESTAW KART PRACY (PODSTAWA 2026) · PRZYRODA · KLASA 4

Dział 2. W terenie i w najbliższej okolicy

Plan i mapa, kierunki świata i kompas, notatka z terenu, krajobraz i jego zmiany, fakty i opinie. Sześć kart pracy: teoria z przykładami, ćwiczenia, utrwalenie, zastosowanie i dwa równoległe sprawdziany – z pełnym kluczem odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**W terenie i w najbliższej okolicy – najważniejsze wiadomości** Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka	6 zad. 18 pkt
2	**W terenie i w najbliższej okolicy – ćwiczenia podstawowe** Sprawdzam, czy rozumiem podstawy	3 zad. 10 pkt
3	**W terenie i w najbliższej okolicy – utrwalenie** Zadania o wyższym poziomie trudności	5 zad. 13 pkt
4	**W terenie i w najbliższej okolicy – w praktyce** Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia	3 zad. 12 pkt
5	**Sprawdzian: W terenie i w najbliższej okolicy – grupa A** 20 minut · 17 pkt	4 zad. 17 pkt
6	**Sprawdzian: W terenie i w najbliższej okolicy – grupa B** 20 minut · 17 pkt	4 zad. 17 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

W terenie i w najbliższej okolicy – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 18 pkt

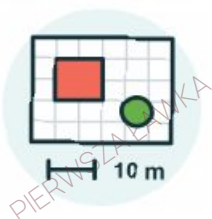
Przypomnij sobie

- **Plan** pokazuje mały teren (np. szkołę z boiskiem) bardzo dokładnie, **mapa** – duży teren (np. gminę) mniej dokładnie. **Skala** mówi, ile razy teren pomniejszono: w skali 1 : 1000 wszystko jest 1000 razy mniejsze, więc 1 cm na planie to 1000 cm, czyli 10 m w terenie.
- **Legenda** wyjaśnia znaki na mapie. **Kierunki świata**: północ (N), południe (S), wschód (E), zachód (W). Na mapie północ jest zwykle u góry. Koniec igły kompasu oznaczony literą N (zwykle czerwony) wskazuje północ. Mapę ustawiamy tak, żeby jej północ była tam, gdzie wskazuje kompas.
- **Kierunki bez kompasu**: w Polsce w środku dnia (zimą około godz. 12, latem około 13) Słońce jest na południu, a cień patyka wbitego pionowo w ziemię jest wtedy najkrótszy i pokazuje północ. Pomaga też mapa w telefonie.
- **Notatka z terenu**: data, godzina, miejsce, pogoda, kto obserwował, co obserwowano i czym mierzono, rysunek lub zdjęcie, wynik pomiaru. Notatka bez daty i miejsca nie nadaje się do porównań.
- **Krajobraz** to wygląd terenu. Ma składniki **przyrodnicze** – ożywione (rośliny, zwierzęta, grzyby) i nieożywione (skały, woda, powietrze, kształt terenu) – oraz **antropogeniczne**, czyli zrobione przez człowieka (domy, drogi, pola, mosty). Składniki zależą od siebie: np. drzewa nad rzeką chronią brzeg przed rozmyciem. W mieście drzewa dają cień i chłodzą powietrze, bo z ich liści paruje woda, a kostka i asfalt mocno się nagrzewają – na ulicach bez drzew latem jest goręcej.
- **Zmiany krajobrazu** robione przez człowieka: nowe domy i drogi, wycinanie lasu, prostowanie rzek, kopalnie. Część zmian jest korzystna (park, ścieżka rowerowa), część szkodliwa (zabetonowany teren, śmieci). Dzikie wysypisko zgłaszamy razem z dorosłym do urzędu gminy lub straży miejskiej, podając miejsce i dołączając zdjęcie.
- **Fakt a opinia**: fakt można sprawdzić („W parku rośnie 120 drzew”), opinia to czyjaś ocena („W parku jest za mało drzew”). Sprawdzając informację, pytamy: kto to napisał, kiedy, skąd ma dane, czy podaje pomiar lub zdjęcie. Dane od instytucji, które mierzą (np. pomiary pogody), są pewniejsze niż wpis nieznanej osoby. Stara informacja może być już nieaktualna, bo w przyrodzie wiele się zmienia.
- **Bezpieczeństwo w terenie**: idziemy w grupie i mówimy dorosłym, dokąd idziemy, nie podchodzimy do wody bez opieki, nie dotykamy nieznanych roślin i grzybów, zabieramy wodę, czapkę i apteczkę. Po powrocie z łąki lub lasu oglądamy skórę – czy nie ma kleszcza.

Gdzie jestem i co widzę?

róża wiatrów zdobi stare mapy

plan rysuję na kratkach

notatnik noszę w plecaku

krajobraz to wygląd terenu

W terenie i w najbliższej okolicy – w praktyce

Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia

KARTA 4/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 12 pkt

Pamiętaj: krajobraz to wygląd terenu

1 **Przeczytaj notatkę i wykonaj zadania.** ___ / 9 pkt

Spacer nad rzekę

Klasa 4b poszła nad rzekę. Uczniowie zapisali: „12 maja, godz. 10:20, most na rzece Kamienicy, pogodnie, 18 °C. Szerokość rzeki w tym miejscu: 5 m. Na brzegu rosną wierzby i pokrzywy. Woda jest mętna, w wodzie widać plastikowe butelki”.

Jeden z uczniów dopisał: „Rzeka jest brudna, bo mieszkańcy są nieodpowiedzialni”.

Tekst własny

1.1 **Wypisz z notatki trzy fakty.** ___ / 3 pkt

1.2 **Oceń dopisek ostatniego ucznia. Czy to fakt, czy opinia? Uzasadnij.** ___ / 3 pkt

1.3 **Zaproponuj pytanie badawcze, które pomoże sprawdzić, skąd biorą się śmieci nad rzeką, i napisz, jak je sprawdzisz.** ___ / 3 pkt

2 **Notatka z obserwacji bez daty i miejsca jest** ___ / 1 pkt

A. dobra, jeśli ma rysunek

B. nieprzydatna do porównań

C. lepsza niż notatka z datą

D. najlepsza

3 **Opisz, jak ustawić mapę zgodnie z kierunkami świata, gdy masz kompas.** ___ / 2 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

Sprawdzian: W terenie i w najbliższej okolicy – grupa A

KARTA 5/6

20 minut · 17 pkt

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 17 pkt

1 **Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.** ___ / 8 pkt

Dwa zdjęcia tej samej ulicy

Na zdjęciu z 1995 roku widać ulicę z trawnikami po obu stronach i rzędem lip. Na zdjęciu z 2025 roku w tym samym miejscu są miejsca parkingowe i kostka brukowa; zostały trzy drzewa.

Mieszkańcy mówią, że latem jest tam znacznie goręcej niż na sąsiedniej ulicy, gdzie rośnie dużo drzew.

Tekst własny

1.1 **Opisz, jak zmienił się krajobraz tej ulicy między 1995 a 2025 rokiem: czego ubyło, czego przybyło i których składników jest teraz więcej – przyrodniczych czy zrobionych przez człowieka.** ___ / 3 pkt

1.2 **Wyjaśnij, dlaczego na tej ulicy latem jest goręcej. Napisz, co dzieje się z kostką i na jakie dwa sposoby drzewa chłodzą ulicę.** ___ / 3 pkt

1.3 **Zaproponuj dwa sposoby, żeby na tej ulicy latem było chłodniej.** ___ / 2 pkt

2 **Na planie w skali 1 : 500 szkolne boisko ma wymiary 8 cm na 5 cm. Oblicz jego prawdziwe wymiary w metrach. Zapisz obliczenia.** ___ / 3 pkt

3 **Podaj dwa sposoby wyznaczenia północy bez kompasu i dokładnie opisz jeden z nich.** ___ / 3 pkt

4 **Uzupełnij.** ___ / 3 pkt

1. Znaki na mapie wyjaśnia _____.
2. Składniki krajobrazu zrobione przez człowieka to składniki _____.
3. Mapa gminy pokazuje _____ teren niż plan szkoły.

Podgląd • Pierwsza Ławka

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

W terenie i w najbliższej okolicy – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 4 (nowa podstawa)

Podgląd pokazał 4 z 11 stron. Pełna wersja: 11 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: W terenie i w najbliższej okolicy – najważniejsze wiadomości – 6 zadań, 18 pkt
- Karta 2: W terenie i w najbliższej okolicy – ćwiczenia podstawowe – 3 zadania, 10 pkt
- Karta 3: W terenie i w najbliższej okolicy – utrwalenie – 5 zadań, 13 pkt
- Karta 4: W terenie i w najbliższej okolicy – w praktyce – 3 zadania, 12 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: W terenie i w najbliższej okolicy – grupa A – 4 zadania, 17 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: W terenie i w najbliższej okolicy – grupa B – 4 zadania, 17 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości i pokazuje przykłady z wyjaśnieniem.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/przyroda-klasa-4-dzial-02-w-terenie-i-w-najblizszej-okolicy-zestaw-nowa-podstawa